

розробок Інституту та інших наукових установ підготовлено “Науково обґрунтовану систему землеробства в зоні Степу України” і “Систему ведення сільськогосподарського виробництва Дніпропетровської області”.

Інститут, сумісно з іншими установами, працює над виконанням 11 науково-технічних програм. Багато уваги приділяється навчанню кадрів, зміцненню матеріально-технічної бази Інституту, вирішенню багатьох важливих соціальних питань. Майже всі дослідні станції газифіковано, ведеться будівництво житлових і виробничих об'єктів. На Азовському морі, поблизу Генічеська, функціонує пансіонат, де в літній період відпочивають співробітники Інституту.

Таким чином, з другої половини ХХ ст. сортовипробування в Україні набуває підтримки з боку держави і перетворюється на високорозвинену науку.

З середини ХХ ст. Інститут сільського господарства степової зони Національної академії аграрних наук України перетворюється на багатофункціональну науково-виробничу систему, в межах якої здійснюються теоретичні розробки і реалізуються в умовах виробництва. Основна діяльність інституту була пов'язана з виконанням державних науково-технічних програм “Зернові культури” та “Землеробство”. Він перетворився на головну установу науково-методичного центру, який почав координувати роботу 29 наукових установ Національної академії аграрних наук України.

Список використаних джерел

1. Спеціальна селекція і насінництво польових культур (навчальний посібник) / М.М. Чупіков, Л.В. Козубенко, Л.М. Чернобай, С.М. Тимчук. – Харків : ІР ім. В.Я. Юр'єва НААН, 2010. – 462 с.
2. Українська Радянська енциклопедія. – К. : Головна редакція УРЕ, 1961. – Т. 4. – 325 с.
3. Інститут сільського господарства степової зони Національної академії аграрних наук України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.institut-zerna.com.
4. Анікіна О.П. Видання сільськогосподарської періодики науково-дослідними установами (станціями, полями) в Україні (20–30-ті рр. ХХ ст.) / О.П. Анікіна [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/e.../inb/.../09_Anikina.pdf.

References

1. Special'na selekciya i nasinnnyctvo pol'ovyy kul'tur (navchal'nyy posibnyk) / M.M. Chupikov, L.V. Kozubenko, L.M. Chernobaj, S.M. Tymchuk. – Harkiv : IR im. V.Ja. Jur'jeva NAAN, 2010. – 462 s.
2. Ukrai'ns'ka Radjans'ka encyklopedija. – K. : Golovna redakcija URE, 1961. – T. 4. – 325 s.
3. Instytut sil's'kogo gospodarstva stepovoi' zony Nacional'noi' akademii' agrarnykh nauk Ukraïny [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu : www.institut-zerna.com.
4. Anikina O.P. Vydannja sil's'kogospodar'koï' periodyky naukovu-doslidnymy ustanovamy (stancijamy, poljamy) v Ukraïni (20–30-ti rr. XX st.) / O.P. Anikina [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupa : http://archive.nbuv.gov.ua/e.../inb/.../09_Anikina.pdf.

Zakharchuk O. O., postgraduate of the National scientific agricultural library of NAAS (Ukraine, Kyiv), gileya.org.ua@gmail.com

Development of quality testing Katerynoslav during the twentieth century

Since the mid-twentieth century, Institute of Agriculture steppe zone of the National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine turns into a multifunctional scientific production system with in which theoretical developments undertaken and implemented in a production environment. The main activity of the Institute was linked to the performance of public research programs “Cereals” and “Agriculture”. It has become the leading institution of scientific and methodological center, which began to coordinate the work of 29 research institutes of the National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine. The main objectives of the Institute is to conduct basic and applied research in plant to accelerate scientific progress in the field of grain. The Institute develops strong internationalties with academic institutions in 14 countries

in Europe and Asia (the closest – Russia, Belarus, China, Bulgaria, Greece), primarily for joint programs on corn genetics.

Keywords: quality testing, research, seed selection, variety, hybrid culture.

Zakharchuk O. A., aspirant, Національна наукова сільськогосподарська бібліотека НААН (Україна, Київ), gileya.org.ua@gmail.com

Развитие сортоиспытания на Екатеринославщине на протяжении XX в.

С середины ХХ в. Институт сельскохозяйственного степной зоны Национальной академии аграрных наук Украины превращается в многофункциональную научно-производственную систему, в рамках которой осуществляются теоретические разработки и реализуются в условиях производства. Основная деятельность института была связана с выполнением государственных научно-технических программ “Зерновые культуры” и “Земледелие”. Он превратился в главное учреждение научно-методического центра, который начал координировать работу 29 научных учреждений Национальной академии аграрных наук Украины. Главными задачами Института являются проведение фундаментальных и прикладных исследований в растениеводстве для ускорения научно-технического прогресса в области зернопроизводства. Институт развивает тесные международные связи с научными учреждениями 14 стран Европы и Азии (наиболее тесные – с Россией, Белоруссией, Китаем, Болгарией, Грецией), в первую очередь, по совместным программам по вопросам селекции кукурузы.

Ключевые слова: сортоиспытания, исследования, семена, селекция, сорт, гибрид, культура.

* * *

УДК 94(479.24)

Kerimov B. O.

History Institute named after A. A. Bakikhanov (Azerbaijan, Baku), babek_kerimov@yahoo.com

THEATRICAL LIFE OF IREVAN CITY AT THE BEGINING OF 20TH CENTURY

Research is shown, that a dramatic art was the important constituent of literary environment of city Irevan'. Large Azerbaijanian theatrical figures of Yunis Nuri, MamedzadeDzhabbar, MustafaRadzhabov played an important role in quality national actors and to growth of popularity of Irevanskogo of theatrical life.

Keywords: Irevancity, theatre, Azerbaijan, NouriYunis.

(стаття друкується мовою оригіналу)

Yunis Nuri's role is irreplaceable in the formation and development of Irevantheater, as well in all its spiritual and cultural life of Western Azerbaijanis. Studies shows that he was born in Irevan, historical city of Azerbaijan in 1878. Knowing eastern literature, including Arabic and Persian, which is devoted to the forefront of the cultural life, Nuri Yunis was one of the intellectuals of Irevan city. He is the first day of the closing of the theater until his death (1950) of Irevan's theater column, a creative collective spiritual father, was the teacher. He is also the first performer of the role of women in theater Eunice was Nuri. Yunis Nuri M.F. Akhundov “Monsieur Jordan and Dervish Mastalishakh” Səhrəbanu work she created the role of mastery that is so beautiful and the audience could not identify the woman, so that the role of men playing [3, s. 187]. Other studies it is known that the artists on stage, acted as Arablinski Yunis Hussein Nouri, Jabbar Mirza Mahammadzade in 1903, Mustafa Rajabov, Asif bay Səfibəyov, Hasan Aliyev created a bunch of amateurs, organized with the support of like-minded intellectuals, to a new stage of development of the theater put into a paved road. His direct involvement and leadership of the lynx Madatov “cluck”, “covetousness, the enemy wins”, “invisible scarf”, MFAkhundov “Monsieur Jordan and Dervish Mastalishakh” was performed [9, s. 56].

The famous Azerbaijani writer living in Irevan J. Mammadguluzadeh 1901–1903–the years of friendship

with the theater-lovers who actively helped in the organization of performances.

In 1903, the theater troupe in Irevan, which is very fashionable at that time, “cluck-cluck” re staged vodevilini says. Performance is shown Panah Khan Makinskinin mansion. The ability to have a strong impact on the performance of Nuri Yunis mobilized. Beyond the walls of the palace of the play echoes Panah Khan Makinskinin spans the entire city. Many, to Khan’s request to be allowed to play, drawing income for the second time. “Cluck” is played for the second time in the yard of a wide range of Panah Khan. This play is a great success of Yunus Nouri blunt and heavy-handed mullahs who teach their offspring anything convincingly played a role [10, c. 29; 5, I, c. 328–329].

1905–1906s, such as the bloody events in other areas of culture, Irevan has had a significant impact in the theater. Atrocities committed by Armenians in 1905 in Irevan strike a heavy blow to the cultural life of theater, art center staff contribute to the development of self-sacrifice, as well as trying to raise the level of performances.

Well-known journalist, theater and chronicler, Ghulam two parts Mammadov’s “Chronicle of the theater”, Theatre of Irevan, the books are quite valuable facts. It is clear from these data that, on 5 August 1905 in Irevan, Armenian massacres of Muslim youth to help fellow pageant has suffered, as well as helping them to benefit from up to 400 paylamisdilar [6, s. 111–113].

In August 1906, Panah Khan Makinskinin property in order to organize a reading room in the theater, 426 pounds of money collected for this purpose. In August alone, Panah Khan Makinskinin estate MF Akhundov “Monsieur Jordan”, Rustam Khan, “the conclusion biməhəbbət” RƏfəndizadənin “Blood Center”, VMədatovun “cluck” performances by local amateurs clear [6, s. 127–129].

On August 24, 1907 in Irevan, Russian-Muslim school students in order to help the poor in a theatrical performance in the school yard, and collected 277 pounds of money. The purpose of the school on July 17, 1908 “We went to Rain, rain fell” and “Home education is a form of” performances on the 75 pounds were produced [6, s. 145–164].

In May 1909, Hussein Arablinsky theater troupe on tour from Irevan, on January 4, City Club “The unhappy young man” s, 10 “Nadir Shah” s, 18 “forced physicians” i, 25, “The Jews” i had performed. Arablinski played leading roles in performances, but also had directing. Irevan from Baku and other artists with Arablinski and have helped a lot of theater-goers, their make-up, costume, being given a few sets. Nuri wrote in his memoirs that Yunis, Huseyn Arablinski leaving an indelible mark in the lives of Irevan in the theater, then the theater has considerably increased the number of members we have the more willingly, enthusiastically began to work [10, c. 34].

The famous actor Sidgi Ruhollah May 19, 1910, as the itinerant actor who came to Irevan, with the participation of local amateurs “Faxraddin’s Trouble” performance.

June 3, 1911, from Baku to Yerevan with the participation of the artist J. Bagdadbeyov local fans, “set out the rain, the rain fell” had staged comedy. On June 16, “a form of house training” vodevili played, the play was performed at the end of the Azerbaijani mugham [6, s. 188–190].

Zulfiqar Hajibayov came Irevan in 1912, again. In November, under his leadership, “Chorus”, “Thank God Kerbalayi carpet seller”, “He’s not this”, and “Fifty years

young”, depicting 14 scenes shown operettas. On November 22, “Iqbal” published an article in the newspaper about the comedy tour in Irevan.

March 25, 1913 Order and Asgar Ali Mahzun Axundov Islamic Drama Company received permission from the FAA to operate a company. The company consisted of young actors around. In a short time at the theater company’s actors Canpoladovun “Who is guilty?”, “Earn money”, “gullible”, “Dear son”, “Millətpərəstlər or sufəha suit Sans Frontiere” (ie stupid – author), “Ibrahim Bey, or Despotism victims”, “deceived “staged plays set” [6, s. 316–323].

January 24, 1914, Jean Baptiste Moliere’s theater Canpoladov Islamic Drama Company “forced physicians”, 31 th of this month, “If not this, then”, May 16 Mammadali Nasir “Millətpərəstlikmi, sərəbxorluqmu?” Comedies staged put. On 3 June, the theater lovers of the Yerevan Gymnasium student in order to help Vagabova “beloved son”, “Transportation–Transportation” and “I olmusəm” performances shown. In the same year on August 25 wounded Russian soldiers the benefit of the local amateur club Cinovniklər “If not, this” performance, on Sept. 4, the Ali Khan at the premiere of the “Golden Cross” of the benefit shown for women.

Yunis actors directed by Nuri Islam Irevan Drama Company on May 26, 1916 Abdurrahimbey Ahverdiev “Broken family” work, June 9, the “Iranian tragedies” and “girl” ask məzhəkəsini in September, the “Arshin mal alan” operetta staged set. In 1917, a writer for the theater lovers Reza Zakinin (Lətifbəyov), “Sultan Abdulhamidxəli” work “the end of tyranny and under the name” səhnələsdirisdilər.

During the years 1905–1918—the largest theater artists Arablinski Hussain, Mirza Aga Aliyev, Sidgi Ruhollah, Mustafa Minister, Aligulu Gamkusal, Zulfiqar Hajibayov, Abbas Mirza Sharif, Lessons of Rajab, and others Marziyyə Davudova the cultural life of Yerevan revival tours, local actors in the scene, creativity, level of professional theater had a huge impact on the level of the theater association. As before, the central location of the repertoire of the theater playwrights – MF Akhundov, NB Vazirov N. Vazirov N. Narimanov, was Dj. Mamedguluzade works [2, s. 919–921].

References

1. Azərbaycanlıların soyqırımını haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 1998-ci il 26 mart tarixli fərmanı // Azərbaycan qəzeti. – 27 mart 1998.
2. Azərbaycan tarixi: 3 cildə, III cild. – Bakı : Az. SSR EA–nın Nəşriyyatı, 1968.
3. Allahverdiyev C. İrəvan ədəbi mühiti. – Bakı: Elm, 2010.
4. İsgəndərov A. Azərbaycanda türk–müsləman soyqırımını probleminin tarixşünaslığı. – Bakı : Adiloğlu, 2006. – 396 s.
5. Kərimov İ. Azərbaycan teatr tarixi. I cild. – Bakı : Elm, 2008.
6. Məmmədli Q. Azərbaycan teatrının səlnaməsi. I hissə: 1850–1920. – Bakı: Azərənşr, 1975. – 583 s.
7. Məmmədov İ. İrəvan dəftəri III: teatr tariximizdən səhifələr: deportasiya, qaçqınlıq, mənəvi soyqırımını tarixindən. – Bakı : Qismət, 2009. – 160 s.
8. Rəsim Əfəndi. Azərbaycan incəsənəti. – Bakı : Şərq–Qərb, 2007. – 160 səhifə+112 s.
9. Rzayev S., Yerevanlı Ə. Yunis Nuri. – İrəvan, 1980.
10. Ризаев С. Азербайджанский театр в Армении. – Баку : Издательство Азербайджанское театральное общество, 1963. – 109 с.
11. Rəhimli İ. İrəvan Dövlət Azərbaycan Dram Teatrı. – Bakı : El, 2007. – 324 s.

References

1. Azərbaycanlıların soyqırımı haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 1998-ci il 26 mart tarixli fərmanı // Azərbaycan qəzeti. – 27 mart 1998.
2. Azərbaycan tarixi: 3 cildə, III cild. – Bakı : Az. SSR EA-nın Nəşriyyatı, 1968.
3. Allahverdiyev C. İrəvan ədəbi mühiti. – Bakı: Elm, 2010.
4. İsgəndərov A. Azərbaycanda türk-müsəlman soyqırımı probleminin tarixşünaslığı. – Bakı: Adıloğlu, 2006. – 396 s.
5. Kərimov İnciləb. Azərbaycan teatr tarixi. I cild. – Bakı : Elm, 2008.
6. Məmmədli Q. Azərbaycan teatrının sənəməsi. I hissə: 1850–1920. – Bakı : Azərənşər, 1975. – 583 s.
7. Məmmədov İ. İrəvan dəftəri III: teatr tariximizdən səhifələr: deportasiya, qaçqınlıq, mədəni soyqırımı tarixindən. – Bakı : Qismət, 2009. – 160 s.
8. Rəsim Əfəndi. Azərbaycan incəsənəti. – Bakı : Şərq-Qərb, 2007. – 160 səhifə+112 s.
9. Rzayev S., Yerevanlı Ə. Yunis Nuri. – İrəvan, 1980.
10. Rizaev S. Azerbajdzhanskij teatr v Armenii. – Bakı : Izdatel'stvo Azerbajdzhanskoe teatrskoe obshhestvo, 1963. – 109 s.
11. Rəhimli İ. İrəvan Dövlət Azərbaycan Dram Teatrı. – Bakı : El, 2007. – 324 s.

Керимов Б. О., Інститут Історії ім. А. А. Бакиханова (Азербайджан, Баку), babek_kerimov@yahoo.com

Театральне життя ірєванського міста на початку ХХ століття

Дослідження показують, що театральне мистецтво було важливою складовою літературного середовища міста Ірєвань. Великі азербайджанські театральні діячі Юніс Нурі, Мамедзаде Джаббар, Мустафа Раджабов зіграли важливу роль в якості національних акторів ісприяли зростанню популярності ірєванського театального життя.

Ключові слова: Ірєвань, театр, Азербайджан, Нурі Юніс.

Керимов Б. О., Інститут Історії ім. А. А. Бакиханова (Азербайджан, Баку), babek_kerimov@yahoo.com

Театральная жизнь ирєванского города в начале ХХ века

Исследования показывают, что театральное искусство было важной составяющей литературной среды города Ирєвань. Великие азербайджанские театральные деятели Юнис Нурі, Мамедзаде Джаббар, Мустафа Раджабов сыграли важную роль в качестве национальных актеров и способствовали росту популярности ирєванской театальной жизни.

Ключевые слова: Ирєвань, театр, Азербайджан, Нурі Юніс.

* * *

УДК 271.4(47)“1985–1989”

Бублик Т. Т.

асистент кафедри церковної історії,
Український католицький університет
(Україна, Львів), tarbublyk@gmail.com

ЕВОЛЮЦІЯ СТОСУНКІВ ГРЕКО–КАТОЛІКІВ
З РАДЯНСЬКОЮ ВЛАДОЮ (1985–1991)

Розглядаються події, пов'язані з активізацією руху за відродження Української Греко–Католицької Церкви. Автор зосередив свою увагу на державно–церковних стосунках у час суспільно–політичних трансформацій в Радянському Союзі. Аналізуються взаємовідносини греко–католиків з органами партійної і державної влади в 1985–1989 роках. На цій основі робить висновок про еволюцію поглядів щодо легалізації під тиском внутрішніх і зовнішніх чинників: від повного заперечення до визнання. Також представляється зміст та особливості заяви Ради у справах релігій при Раді Міністрів УРСР від 20 листопада 1989 року.

Ключові слова: греко–католики, радянська влада, легалізація, Заява Ради у справах релігій.

Історична доля українських греко–католиків в умовах радянської влади протягом останніх десятиліть стала об'єктом наукового зацікавлення багатьох дослідників в Україні та за її межами. На перших порах після демократичних змін у Центрально–Східній Європі та лібералізації суспільного й релігійного життя в СРСР основна увага науковців була зосереджена на

репресивній політиці сталінського режиму та насильницькій ліквідації Української Греко–Католицької Церкви (УГКЦ). Тепер домінуюче місце в дослідженнях починає займати період, пов'язаний з боротьбою греко–католиків за легалізацію та вихід із підпілля у 80–х – на поч. 90–х років ХХ ст. Особлива увага приділяється висвітленню питання державно–церковних стосунків, оскільки саме керівництво Радянського Союзу з програмою перебудови різних сфер суспільства зумовили зміни у релігійному житті країни. Серед дослідників, які зосереджуються на вивченні проблематики відродження УГКЦ, слід згадати вітчизняних та іноземних науковців: Б.Боцюрків [1], М.Бурдо [2], В.Єленський [3], Н.Кочан [4], В.Пашенко [5], Я.Стоцький [6] та ін.

Великий масив джерельного матеріалу щодо цієї проблематики і досі залишається неопрацьованим і навіть частково недоступним для дослідників. У цій статті нами використано та запроваджено до наукового обігу архівні документи з фонду Ради у справах релігій при Раді Міністрів УРСР (фонд 4648) Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України (ЦДАВО), фонду ЦК Компартії України Центрального державного архіву громадських об'єднань України (ЦДАГО України) та з обласних партійних архівів. Для забезпечення максимальної об'єктивності та повноти представлення й аналізу подій 1988–1989 рр. було використано усні інтерв'ю з очевидцями, що були проведені співпрацівниками і зберігаються тепер в архіві Інституту історії Церкви Українського католицького університету у Львові (АІЦ), а також опубліковані спогади свідків тих подій.

Внаслідок репресивного тиску радянських властей УГКЦ де–юре припинила своє існування. Згідно рішень неканонічного Львівського собору 8–10 березня 1946 року унія з Римом була ліквідована, а частина греко–католицького духовенства під примусом органів держбезпеки “возз'єдналася” з Руською Православною Церквою (РПЦ). Після смерті Й.Сталіна в 1953 р. внаслідок послаблення тоталітарного режиму більшість репресованих греко–католицьких священників отримали амністію і в 1954–1958 рр. почали повертатися у західні області України. Розпочався процес формування церковних структур в підпіллі (громади, монастирі, семінарії). Поряд з тим греко–католики вимагали визнання на офіційному рівні ліквідованої сталінським режимом Церкви. Демократичні зміни в контексті політики перебудови генерального секретаря ЦК КПРС Михайла Горбачова дозволили віруючим УГКЦ рішуче заявити про бажання покинути підпілля і стати легальною церковною структурою. Рух за легалізацію, очолюваний правозахисною організацією Комітет захисту Української Католицької Церкви, протягом 1987–1989 рр. набрав все більших обертів та міжнародного розголосу.

Представники радянського керівництва реагували однозначно негативно на активізацію греко–католиків за свої права. Так, голова Ради у справах релігій при Раді Міністрів СРСР К.Харчев розглядав рух УГКЦ виключно як дії антирадянських сил, інспірованих агресивними колами на Заході, і прикриття “для політичної агентури” [7, с. 4; 8, с. 6–7]. Ставлення чиновників республіканської Ради щодо перспективи відновлення